COELO: afschaffing deel OZB debet aan stijging

Rioolrecht grote gemeenten gemiddeld twaalf procent omhoog

De gemiddelde stijging van het rioolrecht in de 35 grootste gemeenten ligt dit jaar op ruim twaalf procent. Dat blijkt uit het jaarlijkse onderzoek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) naar de gemeentelijke tarieven en heffingen. Voor deze forse stijging wijzen de onderzoekers twee hoofdoorzaken aan: de afschaffing van de OZB op het gebruik van woningen, waaruit sommige gemeenten het rioolstelsel (gedeeltelijk) financierden, en het feit dat een viertal onderzochte gemeenten dit jaar voor het eerst rioolrecht oplegden aan hun inwoners. Deze stijging zal zich de komende jaren voortzetten, verwacht het COELO.

Onder rioolrecht verstaat het COELO het aansluit- en het afvoerrecht samen. De gemiddelde stijging bedraagt 12,3 procent volgens de Groningse onderzoekers, maar de spreiding is groot. Zo heffen twee gemeenten helemaal geen rioolrecht, 20 gemeenten kennen een afvoerrecht (meestal een vastrecht, te betalen door de gebruiker) en 23 gemeenten een aansluitrecht (voor de eigenaar). Twee gemeenten hebben het tarief gekoppeld aan het waterverbruik, twee gemeenten aan de omvang van het huishouden en drie aan de WOZ-waarde. Deze laatste methode wordt snel populair. Vier gemeenten (Amersfoort, Leiden, Lelystad en Zoetermeer) hebben dit jaar het rioolrecht ingevoerd. Bewoners van Tilburg hebben geluk, het rioolrecht daalt daar met tien procent. Inwoners van Emmen hebben meer reden tot klagen: het rioolrecht stijgt er met 157 procent. Het gemiddelde tarief is 112 euro. Hilversum is met 187 euro het duurst, Arnhem en Leeuwarden heffen geen rioolrecht.

Verdubbeld

Het gemiddelde tarief van het rioolrecht in de onderzochte gemeenten is de afgelopen tien jaar verdubbeld. De belangrijkste oorzaken daarvan zijn het aansluiten van percelen in het buitengebied, het saneren van overstorten en het wegwerken van achterstallig onderhoud. Daarnaast proberen gemeenten de rioolkosten zoveel mogelijk te dekken met de rioolheffing. Een steeds kleiner gedeelte van de rioolkosten wordt uit de algemene middelen bekostigd. Omdat de OZB op het gebruik van woningen is afgeschaft, wordt deze trend sterker.

De onderzoekers verwachten dat de stijging van het rioolrecht ook de komende jaren zal doorzetten met een percentage dat ver boven de inflatie ligt. Met de vervanging van riolering alleen al is de komende zes jaar een bedrag van 2,8 miljard euro gemoeid. Stichting RIONED verwacht dat het gemiddelde rioolrecht de komende tien jaar opnieuw zal verdubbelen.

Bestemmingsbelasting

Op dit moment is het rioolrecht een retributie, dat wil zeggen dat de opbrengsten alleen gebruikt mogen worden voor activiteiten die de individuele belastingplichtige ten goede komen. Maar omdat de gemeente, mede door het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn Water, steeds meer werkzaamheden uit moet voeren die niet naar individuen zijn terug te rekenen, wil het kabinet het rioolrecht omzetten in een bestemmingsbelasting. Het gehele gemeentelijke waterbeleid moet daaruit worden betaald. De ministerraad heeft ingestemd met een wetsvoorstel daarover, maar dit heeft vertraging opgelopen door kritiek van de Raad van State. De invoering van dit wetsvoorstel kan op zijn vroegst in 2007 plaatsvinden. Wat de gevolgen daarvan voor het rioolrecht zullen zijn, is nog niet duidelijk.

Hoewel de 35 grote gemeenten hun woonlasten dit jaar met gemiddeld 3,6 procent verhogen, zijn de inwoners gemiddeld

	Tariefsysteem afvoerrecht huishoudens	Tarief afvoerrecht éénpersoonshuishouden [1]	Tarief afvoerrecht meerpersoonshuishouden [1]	Tarief aansluitrecht	Mutatie afvoer- en aansluitrecht t.o.v. 2005	Bruto opbrengst (duizenden euro's)	Bruto opbrengst per woonruimte	Kostendekking [2]	Tarief meerpersoonshuishouden bij kostendekking (aansluit- plus afvoerrecht)
Alkmaar	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	91,92	1,5%	4.283	96	97%	94,76
Almere	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	91,98	2,5%	6.780	96	100%	91,98
Amersfoort	WOZ-waarde	48,79	48,79	60,78	Nieuw	9.052	148	100%	109,57
Amsterdam	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	110,19	2,5%	45.987	117	99%	111,87
Apeldoorn	WOZ-waarde	110,38	110,38	0,00	50,4%	8.472	136	94%	117,42
Arnhem	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	0,00	0,0%	0	0	0%	nb
Assen	Vastrecht	171,24	171,24	0,00	0,0%	5.356	191	100%	171,24
Breda	Vastrecht	96,84	96,84	0,00	2,0%	7.944	97	95%	101,94
Delft	Vastrecht	31,48	31,48	111,99	2,3%	6.826	156	100%	143,47
Dordrecht	Huishoudensomvang	0,00	83,76	64,93	1,5%	7.898	139	100%	148,69
Ede	Vastrecht	45,24	45,24	90,48	4,4%	7.012	164	100%	135,72
Eindhoven	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	125,00	2,5%	14.400	151	100%	125,00
Emmen	WOZ-waarde	35,26	35,26	50,46	157,1%	4.500	93	60%	142,88
Enschede	Vastrecht	141,72	141,72	0,00	1,0%	9.705	146	100%	141,72
Groningen	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	107,35	5,6%	10.466	118	100%	107,35
Haarlem	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	98,00	3,0%	7.429	108	100%	98,00
Haarlemmermeer	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	109,00	0,0%	6.588	110	100%	109,00
Heerlen	Naar waterverbruik	77,52	77,52	100,08	4,9%	8.640	182	100%	177,60
Hilversum	Vastrecht	187,20	187,20	0,00	3,2%	7.497	184	100%	187,20
Leeuwarden	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	0,00	0,0%	0	0	0%	nb
Leiden	Huishoudensomvang	42,00	84,00	0,00	Nieuw	4.300	80	70%	120,00
Lelystad	Naar waterverbruik	22,00	66,00	0,00	Nieuw	1.276	42	35%	190,75
Maastricht	Vastrecht	30,06	30,06	86,46	1,3%	8.590	143	100%	116,52
Middelburg	Vastrecht	39,56	39,56	106,95	1,7%	3.274	143	100%	146,51
Nijmegen	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	174,58	130,8%	12.600	171	100%	174,58
Rotterdam	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	130,86	5,2%	41.054	137	99%	132,18
's-Gravenhage	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	84,82	1,0%	21.820	91	92%	92,20
's-Hertogenbosch	Vastrecht	37,08	37,08	48,84	-4,7%	6.893	112	100%	85,92
Sittard-Geleen	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	112,00	3,5%	5.333	121	95%	117,89
Tilburg	Vastrecht	19,32	19,32	52,40	-10,1%	8.737	94	100%	71,72
Utrecht	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	169,91	7,8%	25.071	199	100%	170,25
Venlo	Vastrecht	163,68	163,68	0,00	1,0%	6.855	160	100%	163,68
Zaanstad	Vastrecht	168,60	168,60	0,00	4,8%	12.832	195	100%	168,60
Zoetermeer	Vastrecht	7,80	7,80	0,00	Nieuw	550	11	11%	70,91
Zwolle	Geen afvoerrecht	0,00	0,00	89,76	3,0%	5.381	104	100%	89,76
Laagste		0	0	0	-10,1%	0	0	0%	71
Gemiddelde		**28**	**31**	**80**	**10,3%**	**17.541**	**121**	**91%**	**122**
Hoogste		187	187	175	157,1%	45.987	199	100%	191

[1] Waar van toepassing is voor een éénpersoonshuishouden uitgegaan van een waterverbruik van 50 m3 en voor een meerpersoonshuishouden van drie personen van een waterverbruik van 150 m3. Waar tot een verbruik van 250 m3 hetzelfde tarief van toepassing is, spreken we van een vastrecht.
[2] Doordat de kostentoerekening nogal kan verschillen tussen gemeenten, is de vergelijkbaarheid van dit percentage beperkt.
Het tarief van Lelystad is nog niet door de raad vastgesteld.

Legenda:
Relatief hoog
Rond de mediaan
Relatief laag

Het rioolrecht in de 35 grootste gemeenten van Nederland.

20 procent minder kwijt. Dat komt door de al eerder genoemde afschaffing van de OZB voor gebruikers van woningen. Een gemiddeld meerpersoonshuishouden betaalt dit jaar 557 euro. Vorig jaar was dat nog 697 euro. De woonlasten zijn het laagst in Leiden (432 euro) en het hoogst in Heerlen (664 euro). ¶

NOTEN

* Bij een éénpersoonshuishouden wordt uitgegaan van een waterverbruik van 50 kubieke meter en bij een meerpersoonshuishouden van 150 kubieke meter. Waar tot een verbruik van 250 kubieke meter hetzelfde tarief van toepassing is, wordt gesproken van een vastrecht.

** Doordat de kostentoerekening nogal kan verschillen tussen gemeenten, is de vergelijkbaarheid van dit percentage beperkt. Het tarief van Lelystad is nog niet door de gemeenteraad vastgesteld.